

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/4/2024
Identifikačné číslo spisu:	1220202347
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1220202347.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti MARIVATE s.r.o., Bratislava, Tehelná 227/8, IČO: 46 967 028, zastúpenej advokátom Mgr. Martinom Antalom, účastníkom združenia Advokátska kancelária bratis.law, Bratislava, Seberíniho 1, proti žalovanej obchodnej spoločnosti EUBIRAC a.s., Bratislava, Podunajská 23, IČO: 35 683 066, zastúpenej Advokátska kancelária CIMRÁK s.r.o., Nitra, Štefánikova 7, IČO: 36 868 876, o zaplatenie 7 060 eur s príslušenstvom, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/171/2022-216 z 24. mája 2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/171/2022-216 z 24. mája 2023 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) výrokom I. rozsudku č. k. 30Cb/56/2020-177 zo 7. apríla 2022 žalobu zamietol, výrokom II. žalovanej priznal proti žalobkyni v konaní o žalobe nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, výrokom III. vzájomnú žalobu žalovanej zamietol a výrokom IV. žalobkyni priznal proti žalovanej v konaní o vzájomnej žalobe nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala proti žalovanej zaplatenia sumy 7 060 eur z titulu neuhradených faktúr za vykonané stavebné práce na diele. Skutočnosť, že medzi žalobkyňou ako zhotoviteľkou a žalovanou ako objednávateľkou bola uzavretá zmluva o dielo, v zmysle ktorej žalobkyňa pre žalovanú vykonávala stavebné práce, nebola medzi stranami sporná. Obdobne sporným nebol ani právny dôvod žalobkyňou vystavených faktúr a ich doručenie žalovanej, pričom spornou nebola ani vyfakturovaná suma za vykonané stavebné práce.

3. Sporným medzi stranami sporu bolo, či žalobkyňou vystavené faktúry obsahovali všetky obligatórne náležitosti tak, ako si ich zmluvné strany dohodli v zmluve o dielo a či žalobkyni vznikol nárok na

zaplatenie ceny diela. Žalovaná si vzájomnou žalobou uplatnila proti žalobkyni náhradu škody v sume 5 598,60 eura za dodatočný nájom lešenia v mesiaci apríl 2012, nakoľko žalobkyňa v danom čase odmietla nastúpiť na stavbu v rozpore so zmluvou o dielo, čím sa predĺžila lehota výstavby a v tejto súvislosti zostalo sporným, či žalovanej vznikol nárok na náhradu škody.

4. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobkyňa vykonávala pre žalovanú dielo na základe zmluvy o dielo č. 230/2019 z 18. novembra 2019 a dodatkov k nej z 13. decembra 2019 a 24. februára 2020 (ďalej aj „ZoD“), pričom v bode 6.2.2. ZoD si strany dohodli podmienky a spôsob fakturácie skutočne vykonaných prác. Strany taxatívnym spôsobom uviedli, aké náležitosti má mať vystavená faktúra a aké dokumenty musia byť jej neoddeliteľnou súčasťou. Zo žalobkyňou uplatnených faktúr vyplýva, že žalobkyňa ani k jednej z nich nepripojila protokol o odovzdaní a prevzatí prác, čím nesplnila dohodnuté podstatné náležitosti, čo v zmysle bodu 6.2.2. poslednej vety v spojení s bodom 6.2.3. a bodom 6.3. ZoD znamená, že žalobkyni doposiaľ nevznikol nárok na zaplatenie ceny diela. Tvrdenie žalobkyne, že takýto protokol bol dôležitý až pri koncovom odovzdávaní stavby nemá žiadnu oporu v uzavretej zmluve o dielo. Keďže žalobkyňa v konaní nepreukázala, že v súvislosti s vystavenými faktúrami splnila všetky zmluvou požadované obligatórne náležitosti, tak faktúry sa doposiaľ nestali splatnými. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že žalovaná žalobkyňou vystavené faktúry nespochybnila čo do dôvodu a výšky. Súd prvej inštancie poukázal aj na obsah zisťovacích protokolov, kde v časti „Výhlásenie“ je uvedené: Zmluvné strany berú na vedomie, že tento stavbyvedúcim odsúhlasený zisťovací protokol je len podkladom pre Protokol o odovzdaní a prevzatí prác, ktorý je odsúhlasený stavbyvedúcim a oprávnenou osobou a ktorý je jedným z rozhodujúcich dokumentov pre úhradu faktúry. K tomu, aby žalobkyni vznikol nárok na zaplatenie ceny diela, bolo preto potrebné k faktúre priložiť aj odsúhlasený protokol o odovzdaní a prevzatí prác. Žaloba tak bola zo strany žalobkyne podaná predčasne, preto ju súd prvej inštancie zamietol.

5. Vzájomnú žalobu súd prvej inštancie zamietol ako nedôvodnú, pretože žalovaná v konaní nepreukázala jednak vznik škody a jednak ani príčinnú súvislosť medzi konaním žalobkyne smerujúcim k vzniku škody a vznikom samotnej škody. V súvislosti s realizáciou celého diela mala žalovaná uzavretých viacero zmlúv o dielo s viacerými zhotoviteľmi, a to v závislosti od zhotovovaných častí diela. Žalovaná tak nepreukázala, že by to mala byť práve žalobkyňa, ktorá bola povinná zabezpečiť lešenie na stavbe. Takáto povinnosť žalobkyni zo zmluvy o dielo nevyplyvala a keďže nebola jediným zhotoviteľom diela ako celku, v tomto prípade nebolo možné aplikovať ani ustanovenie § 539 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Obch. zák.“), na ktoré žalovaná poukazovala.

6. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) a zásady úspechu v konaní.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala žalobkyňa odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 3Cob/171/2022-216 z 24. mája 2023, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II, odvolanie žalobkyne proti výrokom III. a IV. rozsudku súdu prvej inštancie odmietol ako podané neoprávnenou osobou a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

8. Po preskúmaní napadnutých výrokov I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie, celého spisového materiálu a odvolania žalobkyne dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie zistil v potrebnom rozsahu skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec aj správne právne posúdil, pričom svoje rozhodnutie náležite, podrobne a logicky odôvodnil. Konštatoval preto vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia, stotožniac sa s dôvodmi v ňom uvedenými, na ktoré v celom rozsahu odkázal.

9. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že žalobkyňa v súlade so zmluvou o dielo vykonávala pre žalovanú stavebné práce, za ktoré jej vystavila faktúry, ktoré žalovaná nezaplatila. Súd prvej inštancie vyvodil správny záver, že žaloba žalobkyne nie je dôvodná, a preto ju zamietol konštatujúc, že k tomu, aby žalobkyni vznikol nárok na zaplatenie ceny diela bolo potrebné k vystavenej faktúre priložiť aj odsúhlasený protokol o odovzdaní a prevzatí prác, čo žalobkyňa neurobila. V danej veci si strany sporu v zmluve o dielo osobitným spôsobom upravili spôsob a podmienky fakturácie vykonaných prác, pričom žalobkyňa v súvislosti s vystavenými faktúrami nesplnila všetky zmluvou o dielo požadované obligatórne náležitosti. Faktúry vystavené žalobkyňou sa nestali splatnými, keďže ani k jednej z nich

nepriložila protokol o odovzdaní a prevzatí prác. Žalobkyňou uvedený argument v odvolaní, že záverečný protokol postačuje na vystavenie faktúry za vykonané dielo, nemá oporu v uzavretej zmluve o dielo. Odvolací súd v tomto smere poukázal na odseky 28 a 29 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, z ktorých vyplýva, že v danom prípade nepostačovalo vyhotovenie jedného záverečného protokolu o odovzdaní celého diela, ako to prezentovala žalobkyňa, ktorá žalovanej neodovzdávala dielo ako celok, ale po jednotlivých častiach, ktoré fakturovala. S poukazom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že odvolacia námietka žalobkyne nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a zo strany žalovanej nedošlo v danom prípade k zneužitiu práva.

10. Za nedôvodné odvolací súd považoval tvrdenie žalobkyne, že súd prvej inštancie nepristupoval k veci riadne, keď nevypočul ňou navrhovaných svedkov (I. L. a F. I.). Zdôraznil, že súd nie je viazaný návrhmi strán na dokazovanie a je na jeho úvahe, či vykoná všetky dôkazy, ktoré strany sporu navrhli. V danom prípade súd prvej inštancie dôvodne považoval výsluch svedkov za nadbytočný a nevhodný, keďže vychádzal z predložených listinných dôkazov, ktoré dostatočne preukázali skutkový stav veci. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II. potvrdil ako vecne správne (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

11. K napadnutým výrokom III. a IV. rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že CSP obmedzuje právo strany sporu podať odvolanie tým spôsobom, že ho priznáva strane len v tom prípade, ak bolo rozhodnutie vydané v jej neprospech. Výrokom III. bolo rozhodnuté o zamietnutí vzájomnej žaloby (ktorá smerovala proti žalobkyňi) a výrokom IV. súd priznal žalobkyňi proti žalovanej nárok na náhradu trov v konaní o vzájomnej žalobe. Zo znenia uvedených výrokov je zjavné, že tieto neznejú v neprospech žalobkyne, preto žalobkyňa nebola osobou oprávnenou podať proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie v tejto časti odvolanie. Odvolací súd preto odvolanie žalobkyne proti výrokom III. a IV. rozsudku súdu prvej inštancie odmietol podľa § 386 písm. b) CSP ako podané neoprávnenou osobou.

12. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešnej žalovanej priznal proti žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

13. Proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu a závislému výroku o trovách odvolacieho konania podala žalobkyňa dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolačný súd“ alebo „NS SR“) rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

14. K dovolaciemu dôvodu podľa § 431 v spojení s § 420 písm. f) CSP dovolateľka uviedla, že postupom odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie bolo porušené jej právo na spravodlivý proces, pretože v doterajšom konaní sa súdy nijako nevysporiadali, resp. len veľmi obmedzene s jej podstatnými tvrdeniami o ustálenej praxi medzi stranami ohľadom platenia faktúr v rámci záväzkového vzťahu, ako aj tvrdeniami o bezdôvodnom obohatení, ktoré súdy svojimi rozhodnutiami privodili, resp. potvrdili, pričom za účelom preukázania skutkového stavu súd prvej inštancie odmietol vykonať dokazovanie navrhnuté žalobkyňou (výsluch svedkov I. L. a F. I.), čo následne potvrdil aj odvolací súd bez toho, aby súdy riadne vysvetlili neúčelnosť takéhoto dokazovania.

15. Za nesporné označila to, že uskutočnila práce podľa zmluvy o dielo uzavretej so žalovanou, pričom za väčšinu prác podľa ZoD jej žalovaná zaplatila (aj keď s neustálym omeškaním) vyfakturovanú sumu na základe faktúr vystavených rovnakým spôsobom (na základe zisťovacieho protokolu o vykonaných stavebných prácach a záznamu zo stavebného denníka preukazujúceho vykonanie fakturovaných prác) ako sú faktúry, ktoré sú predmetom sporu. Jednoznačne preto niet pochyb o tom, že súčasťou faktúry bolo preukázanie skutočného uskutočnenia fakturovaných prác. Obrana žalovanej je výlučne účelová a nezakladá sa na realite, čo podporuje práve aj skutočnosť, že žalovaná nikdy nevrátila faktúru na prepracovanie. Odvolací súd sa stotožnil s tým, že na právny vzťah medzi sporovými stranami bolo veľmi striktné aplikované ustanovenie bodu 6.3. ZoD v neprospech žalobkyne, avšak toto ustanovenie bolo absolútne odignorované vo vzťahu k žalovanej, čím bola zo strany súdu jednoznačne porušená „rovnosť zbraní“ medzi sporovými stranami. Za úplne neprijateľné a nesprávne považovala tvrdenia súdov, že predchádzajúca prax medzi stranami ohľadom platenia iných faktúr podľa jednej a tej istej zmluvy o dielo nemá spojitosť s prejednávanou vecou. Zo správania zmluvných strán je zjavné, že za hodnoverné preukázanie skutočného uskutočnenia prác sa považovali dva dokumenty, ktoré boli súčasťou každej z faktúr vystavených žalobkyňou a nebol na to potrebný tretí dokument. Práve vo

vzťahu k tejto otázke žalobkyňa navrhla vykonať dokazovanie výsluchom svedkov, ktorí v súvislosti so zmluvou o dielo vystupovali na strane žalovanej, a ktorí mali práve svedčiť o praxi zavedenej medzi stranami.

16. Dovolateľka poukázala aj na to, že pokiaľ sa zmluva o dielo odvoláva v bode 6.2.2. na súčasť faktúry, ktorými sú podpísaný zisťovací protokol, protokol o odovzdaní a prevzatí prác, ktoré tvoria prílohu č. 2 tejto zmluvy, tak celkom zrejme ide o nemožné plnenie, nakoľko príloha č. 2 k ZoD obsahuje výlučne vzor zisťovacieho protokolu o odovzdaní a prevzatí prác. Návrh zmluvy o dielo bol predložený žalovanou, a preto rozpor v samotnej zmluve je potrebné pričítať na ťarchu žalovanej, a nie žalobkyne. Súdny v konaní rozhodli o tom, že žalobkyňa bola povinná priložiť k vystavenej faktúre doklad podľa vzoru, ktorý neexistoval a ktorý zároveň v prevažnej väčšine prípadov žalovaná od žalobkyne nežiadala. Súdny tak akceptovali konanie žalovanej, ktorá sa v identických situáciách mohla sama rozhodnúť, kedy žalobkyni zaplatí a kedy tak neurobí, výlučne s formálnym odôvodnením. Takýto postup súdov nie je v súlade s ústavným právom na súdnu ochranu a právom na spravodlivý súdny proces. Žalobkyňa je presvedčená o tom, že žalovaná využíva právo šikanóznym spôsobom a v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku (§ 265 Obch. zák.), pričom odvolací súd poskytol ochranu takémuto konaniu.

17. Dovolateľka ďalej uviedla, že postupom súdov bolo porušené jej právo na spravodlivý súdny proces tým, že:

- (i.) súdy opomenuli aplikáciu príslušných právnych predpisov na výklad obsahu súkromno-právnych úkonov v záväzkovom vzťahu medzi stranami sporu (ako strán zmluvy) vo vzťahu k určeniu dostatočných podkladov na vznik žalobkyňou uplatneného nároku,
- (ii.) v odôvodnení napadnutého odvolacieho rozhodnutia a tým, že odvolací súd vyslovil, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia, aj tým, že v odôvodnení prvostupňového rozhodnutia absentovala argumentácia týkajúca sa podstatných skutkových okolností (v tejto časti dovolanie nie je celkom zrozumiteľné - pozn. dovolacieho súdu) a
- (iii.) v doterajšom konaní nebolo vykonané navrhované dokazovanie o zavedenej praxi medzi stranami bez dostatočného odôvodnenia, ktoré by umožnilo žalobkyni pochopiť, prečo toto súdy nepovažovali za potrebné, čím došlo k tomu, že žalobkyni sa nedostalo zadosť v rámci možnosti výkonu jej procesných práv.

18. Odvolací súd svojím rozhodnutím potvrdil, že žalobkyňa prišla o možnosť domáhať sa súdnou cestou zaplatenia za ňou vykonanú činnosť. Ak nemá nárok na zaplatenie faktúr za činnosť, ktorú nesporne vykonala, je zrejme, že na strane žalovanej došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia, o čom v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nie je ani len zmienka. Súdny majú rozhodovať tak, aby spor medzi stranami bol vyriešený v zmysle zákona a nemajú produkovať súdne rozhodnutia, ktoré by zakladali dôvody na podanie ďalších žalôb. Rozhodovanie súdov v tomto konaní trvalo tri roky a súdy znemožnili žalobkyni právo na spravodlivý proces, keď jej vlastne zabránili k efektívnemu prístupu k súdu a na základe ňou podanej žaloby nerozhodli medzi stranami spravodlivo, ale rozhodli tak, že na spravodlivé usporiadanie vzťahov je potrebné viesť ďalšie súdne konanie. Žalobkyňa je vystavená tomu, že jej nároky závisia od toho, či žalovaná dodatočne podpíše dokument, ktorý (podľa žalovanej) mal byť súčasťou faktúry a ktorý je obsahom vlastne totožný s iným dokumentom, ktorý prílohou faktúry už bol.

19. K dovolaciemu dôvodu podľa § 432 v spojení s § 421 CSP dovolateľka uviedla, že otázkou, ktorá nebola riešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu je právne posúdenie:

- (i.) či obchodná prax medzi stranami má byť prameňom práva v prejednávanej veci,
- (ii.) správnosti postupu súdu (súdov), ktoré vytvára bezdôvodné obohatenie na jednej zo strán sporu, a to najmä v kontexte toho, že s ohľadom na skutkový stav v čase rozhodovania to fakticky znamená nemožnosť výkonu práva pre jednu zo strán,
- (iii.) otázky šikanózneho výkonu práva zo strany žalovanej a či konanie žalovanej v tomto prípade môže požívať právnu ochranu.

20. Dovolateľka opätovne poukázala na to, že súdy by mali rozhodovať tak, aby na základe ich rozhodnutí sa nevytvárala automatická potreba ďalšieho súdneho konania medzi stranami za účelom konečného vyriešenia určitého sporu medzi nimi. V tomto smere existuje judikatúra NS SR najmä vo veciach určovacích žalôb a žalôb na plnenie. Judikatúra dovolacieho súdu neriešila situáciu, kedy rozhodnutie súdu vo veci celkom zjavne zakladá protiprávny stav. Z procesného hľadiska sa tak stalo z

dôvodu ignorácie podstatnej časti žalobkyňou uplatnenej argumentácie, avšak tento dôsledok sa premietol aj do hmotnoprávnej roviny, t. j. či je možné nepriznať nárok z dôvodu, že sa ho žalobkyňa môže domáhať v inom konaní pred „rovnakým“ súdom bez toho, aby o tomto nároku bolo rozhodnuté v existujúcom konaní. Takýto postup označila za neprípustný a v rozpore so spravodlivým súdnym procesom. Za správny považovala taký postup súdu, kedy sa na základe uplatneného nároku rozhodne o jeho právnej kvalifikácii (ak sa samozrejme neodkloní od rozsahu uplatneného nároku v už existujúcom konaní), najmä, ak trvanie súdneho konania má za následok premlčanie nároku pre prípad iného súdneho konania. Vyjadrila presvedčenie, že ňou uplatnený nárok mal byť súdmi priznaný buď z titulu splnenia zmluvného záväzku (zaplatenia dohodnutej ceny) alebo z titulu náhrady bezdôvodného obohatenia (hodnota vykonaných prác ako bola vyčíslená v konaní žalobkyňou nebola žalovanou rozporovaná), majúci na zreteli, že konanie v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku nemôže požívať právnu ochranu. Odvolací súd rozhodol v rozpore s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, keď potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie.

21. K dovolaniu žalobkyne zaslala žalovaná písomné vyjadrenie, v ktorom navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol ako nedôvodné, alternatívne ho odmietol a priznal jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Námietku žalobkyne, že postupom dovolacieho súdu, resp. súdu prvej inštancie došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP označila za neopodstatnenú. Zdôraznila, že nesprávny postup súdu spočíva tom, že strane je znemožnené, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, pričom musí ísť o procesný postup. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na meritornú rozhodovaciu činnosť súdu. Teda, postupom súdu možno rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu, vrátane jeho odôvodnenia.

22. Ďalej žalovaná poukázala na to, že dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nie je nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov, nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia alebo nesprávne právne posúdenie veci. V prípade, ak by aj strane sporu bolo znemožnené uskutočnenie procesných práv, súd musí skúmať, či k tomu došlo v takej miere, resp. intenzite, že bolo porušené právo na spravodlivý proces.

23. K dovolaciemu dôvodu podľa § 432 v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP žalovaná uviedla, že dovolanie je neprípustné, pretože je neurčité a nezrozumiteľné, nakoľko dovolateľka v ňom neuvádza konkrétny dovolací dôvod, pre ktorý napáda rozhodnutie dovolacieho súdu. V dovolaní len vyslovene polemizuje o tom, či právna otázka bola alebo nebola riešená dovolacím súdom (bod 29 odôvodnenia dovolania). Dovolateľka tiež neuvádza právne posúdenie veci, ktoré považuje za nesprávne a v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Napokon v dovolaní absentuje aj označenie rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré by dovolateľkou namietané skutočnosti riešilo rozdielne, resp. označenie ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť.

24. K vyjadreniu žalovanej sa vyjadrila dovolateľka, ktorá v tzv. dovolacej replike uviedla, že v podanom dovolaní boli presne identifikované porušenia jej procesných práv, ktoré jednotlivo, ale najmä v celku jednoznačne znamenajú porušenie práva na spravodlivý proces. Nie je možné ignorovať stav, kedy sa sudy nezaoberali podstatnými skutkovými okolnosťami prejednávanej veci a neaplikovali príslušné právo. Zdôraznila, že každý uplatnený dovolací dôvod podložila inými okolnosťami vyplývajúcimi z konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutých rozhodnutí. Nestotožnila sa s názorom žalovanej, že by z prieskumu dovolacieho súdu malo byť vylúčené skúmanie náležitostí súdnych rozhodnutí. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý súdny proces. Namietala, že práve v dôsledku postupu súdov v prejednávanej veci nemala možnosť reagovať na všetky argumenty a podklady, relevantné pre vydanie rozhodnutia. V dovolaní sa nedomáha toho, aby sa sudy stotožnili s jej výkladom práva, alebo aby sa nekriticky stotožnili s ňou navrhnutým dokazovaním. Domáha sa toho, aby sa sudy náležite vysporiadali s podstatnými okolnosťami pre prejednanú vec a tieto riadne zahrnuli do vysvetlenia súdneho rozhodnutia.

25. Dovolateľka tiež odmietla tvrdenie protistrany, že dostatočne nevymedzila dovolacie dôvody podľa § 432 v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Mala za to, že jasným a určitým spôsobom formulovala to, čím sa sudy mali zaoberať a čo mali vziať do úvahy pri svojom rozhodovaní tak, aby na to mohla relevantne reagovať aj v podanom dovolaní. Jasne tiež uviedla, v čom vidí odklon súdov v doterajšom konaní od judikovanej súdnej praxe (v tom, že sudy svojím rozhodnutím nevyhnutne vytvorili potrebu ďalšieho súdneho konania, ktoré pre uplynutie času je fakticky nemožné). Takýto postup súdov je v rozpore so

všetkými zákonnými a ústavnými princípmi spravodlivého súdneho konania.

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v dovolacom konaní v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je čiastočne prípustné a dôvodné.

27. Podľa ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

28. Podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

29. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je rozhodovaná rozdielne.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP

30. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, pričom tam uvedenú vadu zmätočnosti videla v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené, arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože odvolací súd sa dostatočne nevysporiadal s jej odvolacími námietkami a stotožnil sa s nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie. Zároveň spochybnila aj skutkové závery odvolacieho súdu, ktorý sa nedostatočne zaoberal výkladom príslušných ustanovení zmluvy o dielo vo vzťahu k určeniu dostatočných podkladov na vznik uplatneného nároku, nevykonával navrhnuté dokazovanie výsluchom svedkov, ktorí v súvislosti s uzavretou zmluvou o dielo vystupovali na strane žalovanej a ktorí mali svedčiť o zavedenej praxi medzi zmluvnými stranami a tiež sa nevyjadril k tvrdeniu žalobkyne o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej.

31. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP sú: zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere/intenzite, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

32. Podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom, pričom integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava SR“) je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinnými námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán v prípade, ak majú relevanciu pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07).

33. Požiadavka riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia sa vzťahuje na každé súdne rozhodnutie, pričom odôvodnenie rozhodnutia musí byť dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu jeho správnosti v konaní o (riadnom alebo mimoriadnom) opravnom prostriedku. Ak rozhodnutie neobsahuje zákonné náležitosti, ide o rozhodnutie nepreskúmateľné a takéto rozhodnutie súdu porušuje právo strany sporu na spravodlivý proces, pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu v rámci opravných prostriedkov.

34. Dovolací súd nesúhlasí s námietkou žalovanej, že nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože postupom súdu

možno rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu, vrátane jeho odôvodnenia. V tomto smere dovolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, z bodov 38 a 39 odôvodnenia ktorého vyplýva, že pod pojmom procesný postup je podľa názoru ústavného súdu potrebné rozumieť nielen faktický postup súdu, teda to, ako sa spor vedie, ale napríklad aj postup súdu pri vykonávaní alebo hodnotení dôkazov (IV. ÚS 557/2020), ktorý má v konečnom dôsledku svoj odraz aj v samotnom odôvodnení rozhodnutia súdu. V zmysle judikatúry EŠLP aj kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia je potrebné považovať za jeden zo základných aspektov práva na spravodlivý proces, podobne ako právo na rovnosť zbraní alebo zásadu kontradiktórnosti konania. Podstatou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je vysvetlenie, objasnenie a „obhájenie“ toho, ako súd procesne postupoval (vrátane toho, ako rozhodol) a ako také nemôže byť od doterajšieho procesného postupu oddelené. Rozhodnutie je vyvrcholením procesného postupu súdu a samotné súdne rozhodnutie je najdôležitejším procesným úkonom súdu. Súdne rozhodnutie preto musí byť považované za súčasť procesného postupu súdu.

35. Zároveň dovolací súd poukazuje na to, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí spĺňať obsahové požiadavky vymedzené ustanovením § 393 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a ods. 3 tým nie sú dotknuté.

36. Aj v prípade, ak sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie v celom rozsahu s poukazom na § 387 ods. 2 CSP, je povinný v zmysle § 387 ods. 3 CSP v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadať sa s podstatnými (kľúčovými) tvrdeniami uvedenými v odvolaní (nález sp. zn. III. ÚS 314/2018 z 13. novembra 2018, uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 47/2018, z ktorého vyplýva, že odvolací súd je povinný vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní aj v prípade tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Absencia vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami sťažovateľa uvedenými v odvolaní v napadnutom rozsudku krajského súdu je tak závažným nedostatkom tohto rozhodnutia, ktorého intenzita sama o sebe zakladá porušenie sťažovateľom namietaného základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, i práva podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.).

37. Vzhľadom na námietky žalobkyne uplatnené v dovolaní sa dovolací súd zameria na preskúmanie toho, či zistený skutkový stav, z ktorého vychádzal odvolací súd pri potvrdení rozhodnutia súdu prvej inštancie, vyplýva z písomných listinných dôkazov (ako to konštatovali súdy nižšej inštancie) a či sa odvolací súd zaoberal všetkými relevantnými námietkami, ktoré žalobkyňa uviedla v odvolaní.

38. Dovolací súd poukazuje na to, že riešenie skutkových otázok je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri ich riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo bolo alebo nebolo dohodnuté v zmluve, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobila žalobkyňa alebo žalovaná, čo vypovedali svedkovia a podobne. Pokiaľ súd na základe výsledkov dokazovania zisťuje vznik a obsah právneho úkonu, oboznamuje sa s tým, čo a ako je v právnom úkone vyjadrené a v spojitosti s tým posudzuje určitosť a zrozumiteľnosť vyjadrenia vôle zmluvných strán, tak výsledkom tohto zisťovania sú skutkové závery.

39. Vychádzajúc z dovolacích námietok žalobkyne a vychádzajúc zo skutkového stavu, ktorý bol súdmi nižšej inštancie zistený na základe písomných listinných dôkazov (zmluvy o dielo, zisťovacích protokolov o vykonaných stavebných a montážnych prácach, príslušných listov stavebného denníka a faktúr) dovolací súd je toho názoru, že odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu, ktorý v procese dokazovania písomnými listinnými dôkazmi nebol zistený úplne a riadne. Dovolací súd upriamuje pozornosť predovšetkým na to, že z bodu 6.2.2. ZoD vyplýva, že neoddeliteľnou súčasťou faktúry (teda prílohou) je podpísaný zisťovací protokol o vykonaných stavebných prácach, protokol o odovzdávaní a prevzatí prác, ktoré tvoria prílohu č. 2 zmluvy o dielo a podpísaný denný záznam vykonaných prác - montážny denník. Podľa bodu 6.2.3. ZoD súpis vykonaných prác, protokol o odovzdaní a prevzatí prác podpísaný stavbyvedúcim a zisťovací protokol o vykonaných stavebných prácach podpísaný stavbyvedúcim sú samotnými (obligatornými) náležitosťami faktúry, pričom v prípade, ak vo faktúre sú uvedené nesprávne údaje alebo ak faktúra neobsahuje všetky dohodnuté náležitosti, je to dôvod na

odmietnutie a vrátenie faktúry na prepracovanie žalobkyni, k čomu v danom prípade nedošlo. Fotokópia zmluvy o dielo z 18. novembra 2019 je založená v spise na č. l. 47 až 57 a dodatky k nej z 13. decembra 2019 a z 24. apríla 2020 sú založené v spise na č. l. 58 až 61. Ako vyplýva zo záveru zmluvy o dielo, neoddeliteľnou súčasťou zmluvy sú prílohy: zoznam zamestnancov alebo ďalších fyzických osôb (živnostníkov) ako príloha č. 1 a protokol o odovzdávaní a prevzatí prác a zisťovací protokol o vykonaných stavebných prácach ako príloha č. 2, ktoré však nie sú priložené k zmluve o dielo založenej v spise. Nie je preto zrejmé, či sa tieto prílohy v čase uzavretia ZoD stali jej súčasťou a aký bol obsah listín, ktoré mali byť prílohou č. 2, v čom prípadne boli medzi nimi obsahové odlišnosti a podobne. Podľa tvrdenia žalobkyně totiž príloha č. 2 k ZoD obsahovala len vzor zisťovacieho protokolu o odovzdávaní a prevzatí prác. Žalobkyňa poukazovala na to, že súdy nižšej inštancie žalobu zamietli ako predčasne podanú len z toho dôvodu, že k faktúram nebol pripojený protokol o odovzdávaní a prevzatí prác, ktorý však ako príloha č. 2 ani neexistoval. Namietala, že z hľadiska významu je tzv. zisťovací protokol o vykonaných stavebných prácach a protokol o odovzdaní a prevzatí prác v podstate ten istý dokument. Namietala tiež, že v odvolaní uplatnila aj námietku, že na strane žalovanej vzniklo bezdôvodné obohatenie, keďže dielo bolo riadne vyhotovené, prevzaté, je užívateľské, pričom žalovaná nemusí zaň zaplatiť, avšak odvolací súd sa touto jej námietkou vôbec nezaoberal.

40. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k názoru, že pokiaľ ide o zaplatenie ceny diela v zmysle uzavretej ZoD, tak v danom prípade zistenie skutkových okolností a skutkového stavu súdmi nižšej inštancie nevyplýva z písomných listinných dôkazov a prima facie tak ide o rozpor medzi skutkovými zisteniami a vykonanými listinnými dôkazmi (I. ÚS 6/2018), čo výnimočne predstavuje prípad, kedy je daná prípustnosť dovolania pre vadu zmätočnosti. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia náležite a riadne nevysporiadal s podstatnými (kľúčovými) tvrdeniami žalobkyně v odvolaní vo vzťahu k namietaným skutkovým zisteniam a vôbec sa nevysporiadal s námietkou žalobkyně o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej a nevyjadril sa k tomu, či žalobou uplatnený nárok je alebo nie je možné priznať titulom bezdôvodného obohatenia. Týmto postupom porušil ustanovenie § 387 ods. 3 druhej vety CSP zásadným spôsobom (v relevantnej intenzite), čo založilo vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP a došlo tým k porušeniu práva žalobkyně na spravodlivý proces, čo zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v tejto časti.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP

41. Dovolateľka ďalej uplatnila dovolací dôvod aj podľa ustanovenia § 432 v spojení s § 421 ods. 1 CSP, t. j. pre nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Pri takto uplatnenom dovolacom dôvode má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľka vysvetlila, konkretizovala a náležite osvedčila, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľkou označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou dovolateľky vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pričom musí ísť o otázku právnu, v žiadnom prípade nie skutkovú. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť zároveň riešená odvolacím súdom, pričom odvolací súd na jej riešení musel založiť svoje rozhodnutie. Keďže dovolací súd je viazaný obsahovým vymedzením dovolacieho dôvodu, nemôže byť postačujúce, aby namietané nesprávne právne posúdenie veci bolo vymedzené len všeobecne, resp. spôsobom, ktorý neumožňuje dovolaciemu súdu sa ním meritorne zaoberať. O takýto prípad ide aj vtedy, keď dovolateľka vymedzila v dovolaní takú právnu otázku, ktorú odvolací súd v rozhodnutí vôbec neriešil a na jej riešení nezaložil svoje rozhodnutie.

42. Podľa názoru dovolacieho súdu rozhodnutie odvolacieho súdu (ktoré spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie tvorí jeden celok) nespočíva na vyriešení právnych otázok, ktoré dovolateľka špecifikovala v dovolaní na strane 9 pod (i) až (iii), keďže odvolací súd tieto právne otázky neriešil. Z tohto dôvodu potom tieto právne otázky nemôžu byť považované za relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP a nemôže ich riešiť ani dovolací súd (ktorý nie je „tretou inštanciou“, a preto nemôže nahrádzať činnosť súdov nižšej inštancie, keďže v dovolacom konaní nie je oprávnený vykonávať dokazovanie). Obdobne vo väzbe na prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka nevymedzila dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, keďže posudzovaním obchodnej praxe medzi stranami sporu, posudzovaním otázky šikanózneho výkonu práva zo strany žalovanej a

nároku žalobkyne z titulu bezdôvodného obohatenia sa sudy nižšej inštancie vôbec nezaoberali, pričom z obsahu dovolania, ako aj z repliky dovolateľky nevyplývajú ani rozhodnutia dovolacieho súdu, predstavujúce jeho ustálenú rozhodovaciu prax, od ktorej sa mal odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť. V tejto časti dovolací súd konštatuje neprípustnosť dovolania žalobkyne, ktorá zároveň nevymedzila dovolací dôvod v zmysle zákona (§ 421 ods. 1 v spojení s § 432 ods. 2 CSP).

43. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru o prípustnosti a dôvodnosti dovolania žalobkyne podľa § 420 písm. f) CSP, z dôvodu ktorého rozsudok odvolacieho súdu zrušil podľa § 449 ods. 1 CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP), v ktorom sa odvolací súd vysporiada s vytknutými vadami vo vzťahu k zistenému skutkovému stavu vo väzbe na navrhnuté dôkazy (výsluch svedkov), ako aj predložené listinné dôkazy, pričom vo vzťahu k zmluve o dielo bude potrebné zistiť, či zisťovací protokol o vykonaných stavebných prácach a protokol o odovzdávaní a prevzatí prác tvorili prílohu č. 2 k ZoD, aký bol ich obsah, či tieto mali byť súčasťou každej faktúry ako príloha k fakturácii (čo naznačuje bod 8.1. ZoD), alebo mali byť samotnou náležitosťou faktúry v zmysle bodu 6.2.3 ZoD, či podľa zmluvy o dielo vzniklo alebo nevzniklo žalobkyni právo vystaviť faktúry za ňou vykonané práce a či jej vzniklo právo na zaplatenie ceny diela podľa zmluvy o dielo, alebo či ňou uplatnený nárok na zaplatenie faktúr je alebo nie je možné posúdiť titulom vydania bezdôvodného obohatenia; aplikujúc aj výkladové pravidlá uvedené v § 266 Obch. zák. pri výklade prejavu vôle zmluvných strán, obsiahnutom v zmluve o dielo, ktorá bola uzavretá medzi zmluvnými stranami v písomnej forme (jej obsah bolo možné meniť, dopĺňať alebo zrušiť len písomnou formou - bod 10.1. zmluvy o dielo).

44. Podľa § 453 ods. 3 CSP o trovách pôvodného konania, ako aj dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie.

45. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie prípustný opravný prostriedok.